

Brüssel, 10. oktoober 2022
(OR. en)

12828/22

LIMITE

AG 114
PE 104
INST 333
FREMP 186

Institutsioonidevaheline
dokument:
2022/0902(APP)

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Eelmise dok nr:	9333/22
Teema:	Üldasjade nõukogu 18. oktoobri 2022. aasta istungi ettevalmistamine Ettepanek: NÕUKOGU MÄÄRUS Euroopa Parlamendi liikmete valimise kohta otsestel ja üldistel valimistel, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 76/787/ESTÜ, EMÜ, Euratom ning sellele otsusele lisatud Euroopa Parlamendi liikmete valimist otsestel ja üldistel valimistel käsitlev akt – Poliitiline mõttevahetus

1. Euroopa Parlament võttis 3. mail vastu seadusandliku ettepaneku uue valimisi käsitleva akti kohta,¹ mis põhineb ELi toimimise lepingu artiklil 223, ning resolutsiooni, milles esitatakse põhjendused. Algne õigusakt² pärineb 1976. aastast (muudetud 2002. ja 2018. aastal, kuid viimane muudatus ei ole jõustunud, kuna seda ei ole veel ratifitseeritud.) 1976. aasta õigusakt sisaldab ühiseid põhimõtteid, mida liikmesriigid peavad järgima, määratlemata ühtset valimissüsteemi kogu ELis.

¹ Dokument 9333/22

² Konsolideeritud tekst: EÜT L 283, 21.10.2002, lk 1.

2. ELi toimimise lepingu artikli 223 kohaselt koostab Euroopa Parlament ettepaneku ühtse menetluse kohaselt kõikides liikmesriikides või kõikidele liikmesriikidele ühistel põhimõtetel. Nõukogu kehtestab vajalikud sätted seadusandliku erimenetluse kohaselt ühehäälse otsusega ning pärast nõusoleku saamist Euroopa Parlamendilt, kes teeb otsuse oma liikmete enamusega. Asjaomased sätted jõustuvad pärast seda, kui liikmesriigid on need heaks kiitnud kooskõlas nende põhiseadusest tulenevate nõuetega. Ettepanek jõustub järgmisel päeval pärast seda, kui nõukogu sekretariaat on saanud kätte viimase teate.
3. Euroopa Parlamendi praeguse ettepaneku põhijooned on järgmised:
- otsuse asendamine määrusega;
 - kogu ELi hõlmava valimisringkonna riikideülesed nimekirjad. Igal valijal oleks kaks häält: üks Euroopa Parlamendi liikme valimiseks riigi valimisringkonnas ja teine kogu ELi hõlmavas valimisringkonnas, kuhu kuulub 28 lisakohta;
 - soolise ebavõrdsuse vastu võitlemise eesmärgil koostatud sooliselt tasakaalustatud nimekirjad;
 - esikandidaatide süsteem: kodanikud saavad esikandidaatide süsteemi kohaselt valida kogu ELi hõlmavast nimekirjast Euroopa Komisjoni presidendi;
 - ühtlustamismeetmed: 9. mai on üleeuroopaline valimispäev; kampaaniate või nimekirjade esitamise ajastus; posti teel hääletamine, valimisvanus, kandideerimisvanus;
 - valimiskünnis 3,5 % riiklikele valimisringkondadele, kus on rohkem kui 60 kohta ning
 - uue Euroopa Valimisameti loomine, et jälgida protsessi ja tagada uute normide järgimine. Lisaks täpsele ülesandele ja ulatusele tekitaks tõenäoliselt küsimusi selle juhtimine, rahastamine või personali valik.

4. Arutelud üldasjade töörühmas algasid Prantsusmaa eesistumise ajal ja jätkusid Tšehhi eesistumise ajal. Nendes esialgsetes tehnilistes aruteludes osutati konkreetsetele probleemidele seoses riikideüleste nimekirjadega, meetmetega, mille eesmärk on ühtlustada protsesse kogu ELis (nt posti teel hääletamine, valimisvanus, ühine valimispäev), ning uue valimisameti loomisega. Enamik delegatsioone palus nõukogu õigustalitusele nõu, et selgitada uue valimisi käsitleva akti ettepaneku aluseks oleva õigusakti laadi, selle vastavust subsidiaarsuse põhimõttele ning ettepaneku mõne uuenduse kooskõla aluslepingutega. Delegatsioonide kirjalikud seisukohad on esitatud dokumendis 11768/1/22 REV1.
5. Eeltoodut arvesse võttes leiab eesistujariik, et edasisele tööle tuleksid kasuks poliitilised suunised, ning on seetõttu näinud ette poliitilise mõttevahetuse nõukogu 18. oktoobri istungil (üldasjad). Ministrite mõttevahetuse suunamiseks valmistab eesistujariik ette küsimused, mis on esitatud käesoleva märkuse lisas.
-

EESISTUJARIIGI KÜSIMUSED POLIITILISEKS MÖTTEVAHETUSEKS

1. Võttes arvesse ettepaneku keerukust, rasket vastuvõtmisprotsessi ning Euroopa Parlamendi kindlat soovi viia muudatused aegsasti ellu enne eelseisvaid Euroopa Parlamendi valimisi 2024. aasta mais, peab eesistujariik praeguses etapis asjakohaseks pidada ettepaneku mõne olulise osa üle poliitiline arutelu.
2. Üldasjade nõukogu 18. oktoobri istungil palutakse ministritel keskenduda järgmistele küsimustele:
 - a) Milliseid kavandatud muudatusi, võrreldes praeguse õigusraamistikuga, soovivad liikmesriigid näha tulevase Euroopa Parlamendi valimisi käsitlevas aktis?
 - b) Milliseid ettepaneku elemente peavad liikmesriigid keerulisemaks, võttes arvesse nende vastavaid siseriiklikke raamistikke ning subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtet?
 - c) Euroopa Parlamendi ettepaneku oluline osa on tagada riikideüleste kandidaatide nimekirjade koostamine järgmisteks Euroopa Parlamendi valimisteks 2024. aasta mais. Milline on Teie arvamus riikideüleste nimekirjade koostamise, esikandidaatide süsteemi ja liikmesriikide esindatuse tasakaalu tagamise kohta kohtade jaotamisel?